

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000280

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-01-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литвищенко Олександр Володимирович

2. Oleksandr Lytvyshchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5028-4000

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 08-01-2024

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 3360

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Універсалізм творчої особистості О. І. Назаренка: ціннісно-смісловий підхід
2. Universalism of creative specialness O. I. Nazarenka: a valuable and meaning approach

Реферат:

1. Дисертацію присвячено дослідженню універсалізму творчої особистості Олександра Івановича Назаренка, видатного представника харківської баянної школи в аспекті теорії універсалізму та ціннісно-сміслового підходу. Постать заслуженого діяча мистецтв України, професора О. І. Назаренка є авторитетною в системі академічного народно-інструментального мистецтва та освіти. Однак й досі його діяльність не стала предметом спеціального теоретичного дослідження. Актуальність теми полягає в тому, що не всі сфери творчої індивідуальності О. Назаренка, як видатного українського баяніста, композитора, педагога, в повному обсязі є дослідженими. У дисертації узагальнено результати музикознавчого осмислення баянної творчості О. Назаренка. Митець характеризується як корифей харківської баянної школи; виявлено етапи становлення авторського стилю О. Назаренка; розглянуто виконавські інтерпретації О. Назаренка; виявлені вектори концертмейстерської діяльності О. Назаренка; визначено засади диригентської майстерності митця та його

роль в професійному розвитку студентського оркестру баяністів та акордеоністів ХНУМ імені І. П. Котляревського; здійснено жанрово-стильовий та виконавський аналіз баянних творів О. Назаренка. Об'єкт дослідження – професійне (академічне) народно-інструментальне мистецтво, предмет – музична діяльність Олександра Назаренка у світлі теорії універсалізму та ціннісного-сміслового підходу. Мета дисертаційного дослідження полягає в обґрунтуванні ціннісно-сміслового значення різновекторної музичної діяльності О. Назаренка та доведенні універсальності його творчої особистості. Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що на основі теорії універсальності та ціннісно-сміслового підходу в українському музикознавстві вперше: • введено в контекст баянного мистецтва поняття «універсалізм творчої особистості» та ціннісно-смісловий аналіз музичної творчості; • представлено системне дослідження виконавсько-педагогічної життєтворчості О. Назаренка; • універсалізм творчої особистості О. Назаренка став предметом спеціального комплексного теоретичного дослідження; • уведено до наукового обігу твори, що раніше в українському музикознавстві не розглядалися; • надано ґрунтовну характеристику особливостям виконавського стилю О. Назаренка; • надано системний огляд його композиторської спадщини; • виокремлено риси концертмейстерської діяльності О. Назаренка; • визначено засади диригентської майстерності митця та його роль в професійному розвитку студентського оркестру баяністів та акордеоністів ХНУМ імені І. П. Котляревського; • висвітлено педагогічні принципи викладацької діяльності митця. В дисертації удосконалено наукові уявлення про композиторський стиль О. Назаренка та уточнено періодизацію етапів становлення авторського стилю митця. Подальшого розвитку набули: концепція Н. Савицької стосовно вікових аспектів композиторської життєтворчості; та методика ціннісного аналізу і музичному мистецтві. В Розділі 1. «Життєтворчість Олександра Назаренка: історіографія та методи дослідження», в підрозділі 1.1. «Методологія дослідження універсалізму особистості та творчої діяльності О. Назаренка» проаналізовано наукові праці, в яких висвітлюються окремі аспекти музичної діяльності митця та зроблено екстраполяцію концепції «універсальної творчої особистості» О. Коменди на життєтворчість О. Назаренка. Розділі 2. «Ціннісно-сміслові складові творчої індивідуальності Олександра Назаренка» простежено напрямки музичної реалізації митця впродовж 55 років творчого шляху та розглянуто етапи становлення його творчої індивідуальності, які відображають складний шлях від початку професійної діяльності до розквіту виконавської і педагогічної майстерності. У Розділі 3. «Композиторський доробок Олександра Назаренка у сучасному виконавському вимірі» досліджуються жанрово-стильові засади творів для баяну митця та надається аналіз виконавських версій його баянних творів. Робиться висновок, що оцінити внесок О. Назаренка у розвиток сучасного українського баянного мистецтва, його різноаспектну музичну діяльність можна тільки наблизившись до розуміння його особистості, таємниць його творчої майстерності, специфіки авторського стилю і композиторського методу, його успадкованого духовного, виконавського, а також педагогічного досвіду як певної єдності художніх традицій і принципів.

2. The dissertation is devoted to the study of the universalism of the creative personality Oleksandr Ivanovich Nazarenko, an outstanding representative of the Kharkov button-accordion school in the aspect of the theory of universalism and the value-semantic approach. The figure of the Honored Artist of Ukraine, Professor O. I. Nazarenko, is authoritative in the system of academic folk instrumental art and education. However, so far his activities have not become the subject of special theoretical research. The relevance of the topic lies in the fact that not all areas of O. Nazarenko's creative individuality, as an outstanding Ukrainian accordion player, composer, and teacher, have been fully explored. The dissertation summarizes the results of a musicological understanding of O. Nazarenko's accordion creativity. The artist is characterized as a luminary of the Kharkov button-accordion school; the stages of formation of O. Nazarenko's author's style have been identified; the performing interpretations of O. Nazarenko are considered; the vectors of his accompanist activity have been identified; the fundamentals of the artist's conducting skills and his role in the professional development of the student orchestra of button-accordionists and accordionists of the KhNUM named after I. P. Kotlyarevsky are determined; a genre-style and performance analysis of button-accordion works by O. Nazarenko was carried out. The object of research is professional (academic) folk instrumental art, the subject is the musical activity of Oleksandr Nazarenko in the light of the theory of universalism and the value-semantic approach. The purpose of the

dissertation research is to substantiate the axiological and semantic significance of O. Nazarenko's multi-vector musical activity and the universality of his creative personality. The scientific novelty of the results obtained lies in the fact that, based on the theory of universality and the value-semantic approach, in Ukrainian musicology for the first time: • the concept of "universalism of a creative personality" and the value-semantic analysis of musical creativity were introduced into the context of accordion art; • a systematic study of the performing and pedagogical O. Nazarenko's creativity is presented; • the universalism of O. Nazarenko's creative personality became the subject of a special comprehensive theoretical study; • works that were not previously considered in Ukrainian musicology were introduced into scientific circulation; • a thorough description of the characteristics of O. Nazarenko's performing style is provided; • a systematic overview of his composer's heritage is provided; • the features of O. Nazarenko's accompanist activity are highlighted; • the fundamentals of the artist's conducting skills and his role in the professional development of the student orchestra of button-accordionists and accordionists of the KhNUM named after I. P. Kotlyarevsky were determined; • the pedagogical principles of the artist's teaching activities have been studied. The dissertation improves scientific ideas about the compositional style of O. Nazarenko and clarifies the periodization of the stages of formation of the artist's author's style. Further development was given to: N. Savitskaya's concept regarding the age aspects of composer's creative work and the methodology of value analysis and musical art. In Section 1 "The life-creativity of Oleksandr Nazarenko: historiography and research methods", in subsection 1.1. "Methodology for studying the universalism of the personality and creative activity of O. Nazarenko", scientific works are analyzed that highlight certain aspects of the artist's musical activity and an extrapolation of the concept of O. Komendy for life-creativity is made O. Nazarenko. Section 2 "Value and semantic components of Oleksandr Nazarenko's creative individuality" traces the directions of the artist's musical realization over 55 years of his creative career and examines the stages of the formation of his creative individuality, reflecting the complex path from the beginning of professional activity to the flourishing of performing and teaching skills. In Section 3 "The Composer's Heritage of Oleksandr Nazarenko in the Modern Performing Dimension" examines the genre and style foundations of the artist's bayan works and provides an analysis of the performing versions of his bayan works. It is concluded that O. Nazarenko's contribution to the development of modern Ukrainian button accordion art and his multi-faceted musical activity can only be assessed by approaching an understanding of his personality, the secrets of his creative mastery, the specifics of the author's style and compositional method, his inherited spiritual, performing, and pedagogical experience as a certain unity of artistic traditions and principles.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Литвищенко О. В. О. І. Назаренко як корифей Харківської баянної школи: становлення авторського стилю. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2020. Вип. 56. С. 43–56.
- Литвищенко О. В. Вектори концертмейстерської діяльності Олександра Назаренка. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2020. Вип. 57. С. 246–259.
- Литвищенко О. В. Особливості становлення та професійного розвитку студентського оркестру баяністів та акордеоністів ХНУМ імені І. П. Котляревського. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і

практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2021. Вип. 59. С. 89–102.

- Литвищенко О. В. Виконавські особливості інтерпретації творів В. Подгорного (на прикладі фантазії на тему української народної пісні «Повій, вітре, на Україну»). Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2022. Вип. 62. С. 141–152.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Александрова Оксана Олександрівна
2. Oksana Aleksandrova

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5106-8644

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єргієв Іван Дмитрович
2. Ivan Ierghiiev

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8623-2010

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сташевський Андрій Якович
2. Andrii Stashevskiy

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1588-7885

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голяка Геннадій Петрович
2. Hennadii Holiaka

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0273-9880

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борисенко Марія Юріївна

2. Mariya Borysenko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5690-3917

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Рощенко Олена Георгіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Рощенко Олена Георгіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна